**Ankenævnet for Forsikring**

Den 7. januar 2016 blev i sag nr. 85979:

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxx

mod

SEB Pension
Postboks 100
0900 København C

afsagt

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren har via sin tidligere ansættelse en firmapensionsordning i SEB Pension med dækning ved tab af erhvervsevne. Hun klager ved sin advokat over, at selskabet har standset udbetaling af invalideydelser samt præmiefritagelse pr. 1/12 2012.

Selskabet har henvist til, at klagerens generelle erhvervsevne ikke er nedsat i dækningsberettigende grad.

Pensionsordningen giver ret til ydelser og præmiefritagelse, såfremt erhvervsevnen på grund af sygdom eller ulykke bliver nedsat med mindst 50 % af den fulde erhvervsevne.

Klageren, der er født i 1970, er uddannet arkitekt og har arbejdet som sådan, indtil hun blev sygemeldt den 15/9 2011, efter at hun den 14/9 2011 som fører af en bil blev påkørt bagfra med en hastighed på ca. 50-60 km/h. Klageren oplevede umiddelbart smerter i nakken, specielt ved hoveddrejning. Dagen efter oplevede hun udvikling af svimmelhed, og efter en uge udvikledes hovedpine, kvalme, søvnbesvær i form af indsovningsvanskeligheder samt kognitive symptomer med reduceret hukommelse, koncentrationsbesvær og hurtig udtrætning. Klageren forsøgte i januar 2012 at genoptage arbejdet og øgede gradvist tiden frem til efteråret 2012, hvor hun enkelte uger arbejde op mod 28-30 timer om ugen. Det var ikke muligt for klageren at varetage sin tidligere stil-

ling, og hun blev afskediget den 29/1 2013 som følge af sygefravær. Klageren har efterfølgende gennemgået et aktiverings- og afklaringsforløb gennem kommunen og private aktører.

Klagerens advokat har klaget til selskabets klageråd over afgørelsen. Klagerådet har i brev af 12/12 2013 til klagerens advokat fastholdt afgørelsen. Af brevet fremgår bl.a.:

> "Vi er den 1. december 2012 - efter en periode med midlertidige ydelser i forhold til din klients hidtidige erhverv - overgået til en vurdering af den generelle erhvervsevne i overensstemmelse med forsikringsbetingelserne. Vi har meddelt, at vi ikke finder den generelle erhvervsevne nedsat med mindst halvdelen fra d. 1. december 2012 ud fra de helbredsmæssige oplysninger.
>
> Din klients forsikringer dækker i henhold til forsikringsbetingelserne, når hun på grund af sygdom eller ulykkestilfælde ikke længere er i stand til at tjene, hvad der i samme egn er almindeligt for fuldt erhvervsdygtige personer med tilsvarende uddannelse og alder.
>
> Jeg kan således oplyse, at der - for at der foreligger en dækningsberettiget nedsættelse af erhvervsevnen - dels skal være tale om at erhvervsevnen er nedsat i et bredt udvalg af erhverv med mindst halvdelen (den generelle erhvervsevne) og dels at det kan dokumenteres i form af såvel lægelige og helbredsmæssige oplysninger, at man vil være ude af stand til at varetage et sådant arbejde i ½ tid eller mere.
>
> I telefon samtale den 21. marts 2013 oplyser du til os, at du både har arbejdsuger på 3 og 4 arbejdsdage. Når du arbejder 3 dage om ugen, arbejder du 5-6 timer dagligt, og når du arbejder 4 dage om ugen, arbejder du 4-5 timer dagligt.
>
> Vi har konsulteret vores læge, og vi vurderer ikke, at der er dokumentation for, at din erhvervsevne alene af helbredsmæssige årsager er nedsat med mindst halvdelen."
>
> Selskabet har i november 2012 modtaget timeangivelse fra din klient, hvor hun oplyser, hvor mange timer om ugen hun har arbejdet i perioden uge 39 til og med uge 47. Det fremgår, at din klient har arbejdet mere end hvad der svarer til halv tid.
>
> Af den af os indhentede neuropsykologiske undersøgelse dateret 3. juni 2013 fremgår bl.a., at:
> 'Samlet set viser den neurologiske undersøgelse kun diskrete kognitive vanskeligheder, overordnet må den beskrives som upåfaldende, kl. er på mange måder ganske velfungerende.'
>
> Klagerådet har gennemgået sagen. Klagerådet vurderer ud fra de foreliggende oplysninger herunder oplysningerne fra … [institut], at der ikke er dokumentation for, at din klient har et erhvervsevnetab på mindst halvdelen fra d. 1. december 2012. Vi er dog ved at indhente de seneste akter fra Arbejdsskadestyrelsen, og vi vender tilbage når de foreligger og er behandlet.
>
> Jeg kan til orientering oplyse, at det er helt almindelig praksis for denne type forsikringer, at der i en kortere start periode ses på det hidtidige konkrete erhverv, mens der efterfølgende i

overensstemmelse med forsikringsbetingelserne, ses på erhvervsevnen i et bredt udsnit af erhverv.

I din klients oprindelige bevillingsbrev fremgik også, at vi ville vurdere den generelle erhvervsevnetab, når der ikke er udsigt til, at hendes erhvervsevne vil ændres væsentligt. Vi gjorde også opmærksom på, at vores vurdering altså kan ændre sig, også selvom der ikke er sket nogen ændring i din klients helbredstilstand.

Hvis du er uenig i afgørelsen, er du velkommen til at kontakte os igen. Har du i øvrigt spørgsmål eller bemærkninger, er du meget velkommen til at kontakte mig."

I sin klage til nævnet af 17/2 2014 har klagerens advokat krævet, at selskabet anerkender et generelt dækningsberettigende erhvervsevnetab efter den 1/12 2012 og har til støtte herfor bl.a. anført:

"Indledningsvist bemærkes det, at min klient den 29. januar 2013 blev fyret fra sin arbejdsplads, grundet for meget sygefravær. Fyringen blev hverken bemærket eller tillagt betydning i SEB Pensions afgørelser om min klients erhvervsevne.

Det gøres i øvrigt gældende, at SEB Pension i afgørelse af 27. november 2012 ikke medregnede min klients bi-job i form af skribent for …, som har medført en arbejdstid på gennemsnitligt mere end 37 timer pr. uge. Selskabet har ikke beregnet min klients erhvervsevne ud fra hendes fulde erhvervsevne før skaden, i overensstemmelse med forsikringsbetingelserne, men alene ud fra hendes job i …

SEB Pension lagde i afgørelse af 21. juni 2013 særlig vægt på neuropsykologisk undersøgelse af 3. juni 2013 af .... Selskabets ekstrahering skaber et helt misvisende billede af min klients gener. Selskabet har udeladt følgende: *'De diskrete påviste kognitive vanskeligheder matcher dog ganske udmærket aspekter af kl.s subjektive klager, nemlig at det særligt er i forbindelse med koncentreret visuel bearbejdning hun oplever vanskeligheder. Det forhold, at der ikke påvises øvrige kognitive vanskeligheder kan i øvrigt ikke tages til indtægt for at kl.s subjektive oplevelser af kognitive vanskeligheder i hverdagen ikke er reelle. Det er velkendt, at smerteproblematik, som kl. oplever, kan resultere i oplevelse af kognitive vanskeligheder, særligt koncentrationsvanskeligheder og særligt hukommelsesvanskeligheder, som kl. beskriver. Det bemærkes desuden at kl. har et primært højt funktionsniveau, og at hun har været vant til at kunne stille høje krav til sig selv, i sådanne tilfælde kan den subjektive oplevelse af funktionstabet være stor, upåagtet at der ikke er målbare vanskeligheder.'*

… fra … afviste d. 14. november 2013 tilbagevenden til arbejdsmarkedet indenfor nærmeste fremtid, bl.a. med henvisning til, at min klient '*ved 1-1,5 times fremmøde på …, oplever helbredsmæssig forværring og at hendes energi er opbrugt*'.

Det gøres afslutningsvist gældende, at SEB Pensions afvisning af min klients subjektive klager er i strid med Retslægerådets praksis. Der er i nærværende tale om et typisk eksempel på whiplashsyndrom, som lægeligt er defineret ved subjektive klager med beskedne eller uden objektive fund. Min klients funktionsbegrænsninger er derfor helt naturligt overvejende en følge af de svære subjektive gener.

I betragtning af at min klient har oplevet store problemer med at arbejde på nedsat tid i en nakkeskånende funktion, og at det ikke har været muligt for hende hverken at opretholde

hendes hoved eller bi-job, sammenholdt med hendes subjektive klager over træthed, smerter og koncentrationsbesvær, er det dokumenteret, at min klients resterhvervsevne udgør mindre end halvdelen. Tilstanden med funktionsbegrænsninger, har foreligget siden min klient blev afskediget fra hendes job, hvorfor SEB Pension bør tilpligtes at tilkende præmiefritagelse samt invalidepension fra januar 2013."

Selskabet har over for nævnet i brev af 8/5 2014 fastholdt sin afgørelse og har til støtte herfor anført:

"Det bemærkes, at der som nævnt af klagerens advokat er ydet dækning frem til 30. november 2012, men at det af klagen af 17. februar 2014 fremgår, at klagerens advokat hævder, at klageren alene har haft funktionsbegrænsninger siden sin afskedigelse 29. januar 2013, der kan begrunde forsikringsdækning.

Ud over hvad der allerede er gjort gældende i selskabets klagerådsafgørelse af 12. december 2013 og i mit brev af 16. januar 2014, gøres det supplerende gældende, at klageren ikke har dokumenteret forværrelser i sin helbredstilstand, der kan begrunde, at det forsikringsomfattede erhvervsevnetab skulle være større efter 29. januar 2013, end det var forinden. Tværtimod har det formodningen imod sig, at problemerne fra en whiplashhændelse i 2011 spontant skulle forværres 2-3 år efter.

Der er alene sket det den 29. januar 2013, at klagerens arbejdsgiver ikke længere har villet acceptere klagerens helbredsbetingede deltidsfremmøde og derfor opsagt hende, men denne sociale faktor er ikke relevant ved bedømmelsen. Hertil kommer, at selv et ubetydeligt tab af erhvervsevnen - eksempelvis på 10 % - kan indebære, at en arbejdsgiver med høje præstationskrav kan vælge at afskedige en medarbejder. Ifølge klagerens egne oplysninger var der netop tale om en arbejdsplads med høje præstationskrav, jf. pkt. 5 i den fremlagte erklæring fra … af 14. november 2013.

Ud over, hvad der som nævnt allerede fremgår af selskabets breve af 12. december 2013 og 16. januar 2014, har jeg enkelte bemærkninger til det, som er fremført i klagerens advokats brev af 17. februar 2014.

Det er korrekt, at selskabet i sit brev af 21. juni 2013 kun har henvist til konklusionssammenfatningen i … neuropsykologiske erklæring af 3. juni 2013. Vi kunne også have gengivet …s mere udspecificerede del af konklusionen, som er beskrevet umiddelbart forinden sammenfatningen, og hvor det fremgår, at der reelt ikke er fundet noget som helst, der kan begrunde, at klageren ikke burde kunne arbejde på langt mere end halv tid.

Det, som klagerens advokat gengiver fra …s efterfølgende bemærkninger, er reelt, at psykologen ikke vil beskylde klageren for at simulere sine subjektive klager, selv om kun en del (betegnet som '*aspekter')* af de subjektive klager hænger sammen med *'De diskrete påviste kognitive vanskeligheder'.* Selv om egentlig snyd afvises, er det vanskeligt at følge klagerens synspunkt om, at …s erklæring ligefrem skulle løfte klagerens bevisbyrde for, at erhvervsevnen er reduceret med mindst 50 %, når nærmest intet kan støttes på '*målbare vanskeligheder'.*

Når selskabet skal foretage det skøn, der ligger i fastsættelsen af det generelle erhvervsevnetab, er sammenligningsgrundlaget det, som den skadelidte forventelig kan tjene - målt i forhold til det, som en tilsvarende rask person forventelig tjener på en normal 37 timers ar-

bejdsuge. Det spiller dermed ingen rolle, at klageren angiveligt tidligere arbejdede mere end 37 timer ugentligt som følge af en bibeskæftigelse som skribent på …"

Arbejdsskadestyrelsen har efterfølgende i udtalelse af 10/7 2014 vurderet, at ulykken har resulteret i en méngrad på 12 %. Der foreligger endnu ikke udtalelse om Arbejdsskadestyrelsens vurdering af erhvervsevnetabet. Af styrelsens vurdering fremgår bl.a.:

"Speciallægen fandt ved undersøgelsen ikke objektive fund, der afspejlede dine kraftige gener. Der blev fundet normal konvergensfunktion.

Det fremgår af den neurologiske speciallægeerklæring, at du aktuelt klager over:
- Udtrætning
- Smerter svarende til occipitalregionen, nakke og skuldre
- Lettere hovedpine primært ved vedvarende syns/fokuseringsopgaver
- Samsynsproblemer
- Manglende koncentration, reduceret hukommelse, manglende overblik og manglende multitasking
- Foto- og fonofobi
- Lav stresstærskel
- Svimmelhed og kvalmeudvikling, særligt ved længere tids fokusering på opgaver"

Klagerens advokat har med brev af 27/5 2015 fremsendt Arbejdsskadestyrelsens afgørelse af det midlertidige erhvervsevnetab, som er blevet vurderet til 65 %. Afgørelsen er midlertidig, idet den sociale/erhvervsmæssige situation aktuelt er uafklaret. Advokaten henviste desuden til, at det varige mén var vurderet til 12 %, men at denne afgørelse er påklaget til Ankestyrelsen.

Selskabet har som svar herpå i brev af 2/7 2015 til nævnet anført:

"Hermed bekræftes modtagelsen af nævnets brev af 2. juni, hvormed fulgte den af klagerens advokat fremsendte afgørelse fra Arbejdsskadestyrelsen (ASK) af 19. marts 2015.

Selskabets speciallægekonsulent har gennemgået grundlaget for afgørelsen, og der er intet lægeligt nyt i forhold til den dokumentation, der allerede er forelagt nævnet.

Det fremgår nederst side 3 i ASK-afgørelsen:

Som følge af arbejdsskaden har du varige gener i form af middelsvære daglige nakkesmerter/hovedpine med lette (min understregning) kognitive/affektive klager med udtrætning, samsynsproblemer, nedsat hukommelses- og koncentrationsevne, lav stresstærskel og svimmelhed. Du har fået 12 % i men for dine gener.

For det første beror de beskrevne lette funktionsbegrænsninger i al væsentlighed på en vurdering - og ukritisk accept af - klagerens subjektive tilkendegivelser. ASK-vurderingen er dog ikke mere ukritisk, end at afgørelsen er gjort midlertidig, idet erhvervsevnetabet skal vurderes igen efter 1. juni 2015. Uanset at selskabet generelt ikke anser ASK-

afgørelserne for relevante - normalt gør de heller ikke større indtryk på nævnet - antager jeg, at sagen skal udsættes, indtil ASK har truffet en ny og måske endelig afgørelse?

For det andet - ASK-afgørelsen side 4 - foretager ASK efter sit eget regelsæt en meget konkret opmåling af det, som klageren burde kunne beskæftige sig med, op imod ....dit arbejde som projektleder og konsulent ved … Dette er som bekendt ikke den bedømmelse, der skal foretages af den generelle erhvervsevne i henhold til forsikringsbetingelserne i sagen. Den helt særlige måde, som ASK opgør tabet på, afspejler sig også i årslønberegningerne, ASK-afgørelsen side 5-7.

For det tredje bemærkes, at ASK-afgørelsen på 65 % erhvervsevnetab, når det tages i betragtning, at de samme gener alene har udløst en mengradserstatning på 12 %, forekommer at være særdeles venlig over for klageren.

ASK-afgørelsen giver således ikke selskabet anledning til at ændre den holdning, der tidligere er kommet til udtryk i selskabets breve af 8. maj, 28. maj og 1. juli 2014."

Advokaten har i brev af 10/7 2015 til nævnet hertil anført:

"Jeg har modtaget Ankenævnets skrivelse af 7. ds. og kan oplyse, at jeg for nærværende er enig i, at Nævnet kan afvente Arbejdsskadestyrelsens næste afgørelse. Jeg vil dog ikke på forhånd nødvendigvis være enig i, at vi skal afvente en endelig afgørelse vedrørende erhvervsevnetab.

Jeg bemærker i den forbindelse, at SEB jo om alle omstændigheder ikke mener, at afgørelsen har nogen betydning.

For så vidt angår SEBs besværelser over mengradsfastsættelsen gør jeg for god ordens skyld opmærksom på, at der ikke med en mengrad på 12 % er tale om et 'let genebillede'. Jeg går ud fra, at SEB uanset man ikke vil tillægge Arbejdsskadestyrelsens mentabel eller afgørelse i øvrigt vedrørende erhvervsevnetab nogen vægt, er bekendt med mentabellens angivelser. 12 % efter mentabellens punkt b.1.1.3 og b.1.1.4 er middelsvære til svære følger efter nakkedistorsio.

Pensionsforsikringsselskabet i denne sag, som i de fleste sager, er meget ivrige efter at forklare alle involverede partere alt det man ikke kan lægge vægt på ved afgørelse af en sag efter selskabets forsikringsbetingelser. Det som vi imidlertid savner generelt, også i denne sag, er en objektiv redegørelse for hvad selskabet tillægger vægt. Højesteretspraksis har alene udtalt, at Arbejdsskadestyrelsens afgørelse eller vejledende udtalelse efter erstatningsansvarsloven, i visse situationer ikke er afgørende. Højesteret har imidlertid ikke sanktioneret, at forsikringsbetingelserne alene kan opfyldes ved SEBs frie og diskretionære skøn."

Ankestyrelsen har i afgørelse af 17/7 2015 nedsat det varige mén fra 12 % til 10 %.

Klagerens advokat har i brev af 28/10 2015 til nævnet fremsendt Ankestyrelsens afgørelse om erhvervsevnetabet. Ankestyrelsen stadfæster, at det midlertidige erhvervsev-

netab er 65 %, idet styrelsen herved alene har vurderet klagerens erhvervsevne i forhold til erhvervet som arkitekt.

Selskabet har hertil i brev af 2/11 2015 til nævnet anført:

> "Hermed bekræftes modtagelsen af klagerens advokats brev af 28. oktober, der ikke giver selskabet anledning til at frafalde de synspunkter omkring bevisværdien af afgørelser i ASK-regi, som allerede er tilkendegivet i selskabets brev af 2. juli.
>
> Nogle af de væsentligste forskelle mellem generelt erhvervsevnetab og det særligt opgjorte ASK erhvervsevnetab fremgår meget klart af den fremlagte ASK-afgørelse af 26. oktober. Det fremgår således øverst side 3:
>
> Vi har lagt vægt på, at du forud for arbejdsskaden havde en relativ høj indtjening på cirka 560.000 kr. årligt. Opreguleret til 2015-niveau svarer det til 615.000 kr. årligt, hvilket sammen med ASK-bedømmelsens afsæt i klagerens specifikke arkitektarbejde er en afgørende forudsætning for, at ASK kan nå helt op på 65 % i 3. afsnit på side 4.
>
> ASK skriver følgende om diskrepansen mellem de subjektive gener og objektive fund i 2. afsnit på side 4:
>
> Vi vurderer, at ovenstående diskrepans mellem dine subjektive gener og de objektive fund, ikke på det foreliggende grundlag og med overvejende sandsynlighed kan begrunde et fradrag i erstatningen for tab af erhvervsevne.
>
> Fremhævelsen er foretaget af mig. Udsagnet viser, dels at ASK har været i tvivl, og dels at ASK angiveligt mener, at der ikke skal ske fradrag i erstatningen, selv om der er 'sandsynlighed' - nej, der skal være kvalificeret 'overvejende sandsynlighed'! - for at der kan foretages fradrag.
>
> Denne særdeles venlige fortolkning er et ASK-valg, som hverken gælder for eller bør anvendes i forhold til den bevisvurdering, der skal foretages i henhold til denne sags forsikringsbetingelser."

Afslutningsvis har klagerens advokat i brev af 10/11 2015 til nævnet anført:

> "Jeg må fastholde, at Ankestyrelsen konstaterer, at den ventilerede diskrepans mellem subjektive gener og de objektive fund ikke giver grundlag for fradrag i erstatningen for tab af erhvervsevne.
>
> Det bestrides i øvrigt, at Ankestyrelsens bemærkninger om relativ høj førindtægt har særskilt betydning for Ankenævnets afgørelse i sagen. Jeg bemærker, at en ren tabsberegning aktuelt vil begrunde et større erhvervsevnetab end 65 %.
>
> Til brug for Ankenævnets afgørelse i sagen bemærker jeg, at forsikringsbetingelsernes ordlyd er opfyldt. Der er indhentet omfattende lægelige akter, der har dokumenteret væsentlige helbredsbetingede funktionsindskrænkninger. Dette gælder ikke kun intellektuelt arbejde, men også, som det fremgik af arbejdsprøvningen hos …, arbejde af mere praktisk karakter. Arbejdsopgaverne bestod i lettere praktiske opgaver, vedligeholdelse af data, opvask, mødeklargøring, ad hoc opgaver og lettere administrative opgaver. Denne ar-

bejdsprøvning dokumenterede altså også, at der i fysisk skånende og ganske simpelt arbejde var massiv nedsat arbejdstid grundet generne efter arbejdsskaden.

Det bestrides fortsat, at SEB Pension har vurderet [klagerens] erhvervsevne korrekt efter forsikringsbetingelserne. SEB Pension har - i det hele - afvist dækning ud fra et egenudviklet medicinsk kriterium samt fejlanvendt og vurderet på udvalgte dele af det kommunale arbejdsprøvningsforløb og det tilgængelige lægelige materiale. SEB Pensions eget lægelige skøn er normafvigende og uanvendeligt for en korrekt afgørelse af sagen allerede fordi, SEB Pension fortsat hæfter sig ved den påståede diskrepans mellem de objektive fund og de subjektive klager."

Nævnet har fået forelagt sagens bilag.

I mail af 26/11 2012 fra klageren til selskabet, er det bl.a. anført:

"Hej [selskabets medarbejder]

Jeg ved, at jeg havde lovet dig en status på min arbejdstid fra uge 39-46 sidste mandag, og jeg beklager forsinkelsen, men nu får du lige den forgangne uge med i oversigten også:

Uge 39: 16,5 timer
Uge 40: 28 timer
Uge 41: 13 timer
Uge 42: 8,5 timer (2 dages ferie, 1 dag barn syg - derfor lidt lavt)
Uge 43: 18,5 timer
Uge 44: 19 timer
Uge 45: 20 timer
Uge 46: 30 timer
Uge 47: 21 timer

Jeg er stadig nødt til at påpege, at de uger, hvor timetallet har sneget sig op på 28 og 30 timer, er plagsomme og medfører forværring - og kun kan lade sig gøre, fordi en del af arbejdet har foregået hjemme og nærmest liggende. Bare for at sige, at de ikke er udtryk for et passende niveau, men tværtimod hindrer mig i at kunne noget som helst udover arbejdet.

Venlig hilsen [klageren]"

I mail af 22/2 2013 fra klageren til selskabet hedder det bl.a.:

"Hej [selskabets medarbejder]

Som lovet får du her en kopi af min uddybende begrundelse for genoptagelse af min sag om varigt men hos Arbejdsskadestyrelsen - primært fordi du der kan læse om de gener, jeg får af ganske almindelige aktiviteter.

Endvidere kan jeg oplyse (som jeg vist også sagde i telefonen), at jeg sidder i opsagt stilling pga. sygefravær, og at det er hensigten, at jeg skal have en deltidsstilling pr. 1. juli i stedet.

Min nuværende arbejdstid er på ca. 16 timer om ugen, hvilket er i overkanten helbredsmæssigt, men det er vanskeligt at nedbringe timetallet yderligere med det ansvar, jeg har, og når min sårbare ansættelsessituation tages i betragtning.

Med venlig hilsen [klageren]"

Af neuropsykologisk erklæring af 3/6 2013 og foranlediget af selskabet fremgår bl.a.:

"**Sammenfatning og konklusion**
Der er gennemført neuropsykologisk undersøgelse af den 42-årige [klageren] på foranledning af SEB Pension, hvorfra der ønskes beskrivelse af evt. kognitive ændringer, evt. uoverensstemmelse mellem klientens beskrivelse af gener og funktionsniveauet ved undersøgelsen, evt. yderligere behandlingsmuligheder, samt en undersøgelse af personlighed.

Kl. har følger efter piskesmæld der opstod ifm. trafikuheld i september 2011.

Hun oplever aktuelt fysiske følger i form af hovedpine, udtrætningstendens, svimmelhed, samt en vibrerende/dirrende fornemmelse i kroppen. Foruden kognitive symptomer i form af koncentrations- og hukommelsesvanskeligheder samt en lavere kognitiv effektivitet/mindre kognitivt overskud. Både de fysiske og kognitive symptomer forværres ved udtrætning. Der har været en vis bedring i de fysiske symptomer, men i markant grad.

Hun fremtræder kognitivt upåfaldende i kontakten. Emotionelt bemærkes en vis sårbarhed og tristhed omkring de fortsatte symptomer og det ændrede funktionsniveau. Dette er dog fuldt indfølelig, hun er ikke aggraverende eller appellerende, og hun samarbejder upåfaldende ifm. undersøgelsen. Der rejses ikke mistanke om depression eller øvrige psykiatriske symptomer. Man får på ingen måde mistanke om afvigende personlighedsstruktur.

Den strukturerede neuropsykologiske undersøgelsessituation viser:
• Kl.s primære intellektuelle funktionsniveau ligger i normalområdet, over gennemsnittet.
• Der er generelt upåfaldende, ofte ganske pæne præstationer indenfor alle kognitive domæner, herunder indenfor:
  - Opmærksomhed, koncentration, tempo og arbejdshukommelse.
  - Indlæring og hukommelse.
  - Eksekutive funktioner.
• Der rejses ikke mistanke om vanskeligheder i relation til sprog og visuelle/rumlige/ konstruktionelle færdigheder.
• Som det eneste findes der præstationer under forventet niveau i relation til nogle af de test som indebærer koncentration og arbejdshukommelse, hvor der også er krav til skift i / skanning af visuel stimuli. Her er tempoet under forventet.

Samlet set viser den neuropsykologiske undersøgelse kun diskrete kognitive vanskeligheder, overordnet må den beskrives som upåfaldende, kl. er på mange områder ganske velfungerende.

De diskrete påviste kognitive vanskeligheder matcher dog ganske udmærket aspekter af kl.s subjektive klager, nemlig at det særligt er i forbindelse med koncentreret visuel bearbejdning hun oplever vanskeligheder. Det forhold at der ikke påvises øvrige kognitive vanskeligheder kan i øvrigt ikke tages til indtægt for at kl.s subjektive oplevelse af kognitive vanskeligheder i hverdagen ikke er reelle. Det er velkendt at smerteproblematik, som kl. oplever, kan resultere i oplevelse af kognitive vanskeligheder, særligt koncentrationsvanskeligheder og deraf hukommelsesvanskeligheder, som kl. beskriver. Det bemærkes desuden at kl. har et primært

højt funktionsniveau, og at hun har været vant til at kunne stille høje krav til sig selv, i sådanne tilfælde kan den subjektive oplevelse af funktionstab være stor, upåagtet at der ikke er målbare vanskeligheder.

Kl. selv har ønske om at forsøge en fuldstændig sygemelding i to måneder med henblik på at forsøge om dette kan bevirke en afgørende bedring i hendes tilstand. Dette er efter uts. vurdering ganske fornuftigt at forsøge, og evt. herefter igen en gradvis optrapning af arbejdstid fra få timer ugentligt.

Ut. kan ikke pege på andre behandlingstiltag (bortset fra et behandlingsforløb ved Center for Hjerneskade i …, whiplashenheden, hvor hun allerede er visiteret til at være kontrolperson i et interventionsforsøg. I denne periode som kontrolperson vil hun ikke kunne modtage behandling ved centret, men efterfølgende kan det undersøges om hun kan optages i tilbuddet). Fraset dette kan der ikke peges på behandlingstilbud fra uts. side."

I arbejdsevnevurdering af 14/11 2013 er det bl.a. anført:

"Da [klageren] ved første samtale fortæller, at hun er opsagt, har målet været, at [klageren] helbredsmæssige situation forbedres således at hun bliver mere bevidst om, hvad hun selv kan gøre i.f.t sin ændrede situation. Derudover vil forløbets formål være, at gøre hende stærkere både fysisk og psykisk.

…

**5. VURDER RELEVANSEN AF OG REALISMEN AF BORGERNES BESKÆFTIGELSESMAL (I FORHOLD TIL ARBEJDSMARKEDSBALANCEN) SAMT EVT. FORSLAG TIL ØVRIGE BESKÆFTIGELSESMAL**

Hans Knudsen Instituttet den 14.11.13 [Klageren] har på baggrund af helbredsmæssig situation svært ved at se sig selv på arbejdsmarkedet både på almindelige og særlige vilkår. Det har været og er fortsat svært for [klageren], at hun ikke er på arbejdsmarkedet. Socialrådgiver på HKI har løbende drøftet mulighederne for fremtidig tilknytning til arbejdsmarkedet med [klageren]. [Klageren] fortæller, at hun fortsat har kontakt med sit tidligere firma. De ønsker fortsat, at hun kommer tilbage. [Klageren] fortæller, at hun således fortsat socialt betragtes som en del af flokken på arbejdspladsen. Hun fortæller samtidig, at det er en arbejdsplads med høje præstationskrav. Man skal være sjov, social og skal kunne præstere. [Klageren] giver udtryk for, at hun er nået til en ny fase, hvor hun i højere grad end tidligere accepterer og indretter sig efter, hvordan hun har det. At turde slippe jobbet m.v. er et skridt på den vej. Det er dog fortsat svært at acceptere og ikke at overgøre, da det er så begrænset, hvad hun formår. [Klageren] vurderer selv, at funktionerne, som er i hendes tidligere stilling, som er kognitivt krævende, stillesiddende, med låste ensartede stillinger og skærmarbejde ikke er en mulighed pt. grundet hendes helbredsmæssige situation. Da [klageren] giver udtryk for, at hun har haft en specialist funktion i firmaet, er alternative funktioner drøftet med [klageren]. Mulighederne på tidligere arbejdsplads kunne, hvis [klageren] havde det bedre, være telefonisk sparring til firmaets ansatte. Opstart af opgaver, hvor [klageren] bl.a skulle tage billeder af bygninger mv., er også mulige funktioner, men der er typisk lidt af den type arbejde - måske 4 gange årligt af nogle dage. Traditionelt arkitektarbejde er endvidere drøftet, hvor [klageren] fortæller, at hun vil være mere ude. Hun har ikke arbejdet på den måde i 12 år, men vurderer selv, at det er mindre teoretisk og analytisk tungt. Af alternative områder, har drøftelserne taget udgangspunkt i, hvad [klageren] har lettest ved - dette er pt. traditionelt 'husmorarbejde'. Arbejde i cafe mv. er drøftet med [klageren]. På baggrund af, at [klageren] ved 1-1½ times fremmøde på HKI, oplever helbredsmæssig forværring og at hendes energi er opbrugt, kan hverken [klage-

ren] eller HKI pege på tilbagevenden indenfor nærmeste fremtid eller et alternativt godt arbejdsområde.

**6. NÆVN OG VURDER DE VIGTIGSTE UDVIKLINGSMÅL / FOKUSOMRÅDER FOR AT KOMME I JOB/UDDANNELSE**
[Aktiveringstilbud] den 14.11.13. [Klagerens] progression ift. at lytte til kroppen og ikke løbende overgøre, medfører en samlet lille progression. Der er dog ikke en progression, der medfører, at det vurderes realistisk, at hun vil kunne varetage funktioner på arbejdsmarkedet pt. i selv få timer ugentligt. Der kan peges på, at [klageren] muligvis kan opnå yderligere progression. Det er en længerevarende process, hvor det vigtigste er, at hun ikke løbende overgør, men fastholder de strategier, hun under forløbet på [aktiveringstilbud], har fået fokus på. Det vurderes, at [klageren] fortsat vil kunne profitere af samtaler med neuropsykolog og deltagelse i motion og kropsbevidsthed, dette for fortsat implementering af strategierne. Målet på sigt kunne være deltagelse i praktik, med funktioner der er lette fysiske og ikke mentalt krævende, med en langsom og gradvis optrapning af mødetiden, alt afhængig af [klagerens] helbredsmæssige reaktioner. [Klageren] har udtrykt ønske om, at hun godt kunne tænke sig, at hun ikke skal noget i 4-8 uger, da hun synes, det har været hårdt at deltage i forløbet, samtidig giver hun udtryk for, at hun eventuelt gerne vil fortsætte i nuværende forløb. "

En speciallæge i neurologi har i erklæring af 31/3 2014 bl.a. anført:

"**Konklusion**
Tidligere rask 43-årige kvinde, oplever sep. 2011 trafikuheld med påkørsel bagfra i bil samt indirekte hoved/nakke-skuldertraume, ingen bevidsthedspåvirkning. Efterfølgende commotio lign. symptomer samt symptomer på whiplash i form af nakkesmerter, indskrænket bevægelighed i nakken, hovedpine, kvalme og svimmelhed samt en del kognitive deficit med hukommelse, fokus, koncentration og overbliksvanskeligheder og ikke mindst hurtig udtrætning samt samsyns/fokuseringsproblemer.

I forløbet foretages parakliniske undersøgelser, som indbefatter rtg. af columna cervikalis, MR af cerebrum samt MR af columna cervikalis, normale fund.

Patienten bliver i forløbet behandlet med fysioterapeut, anæstesiolog med laserbehandling, alternativ behandling i form af akupunktur og senest med særlig god effekt kraniosakralterapi (choktraumeterapi). Via kommunen henvist til … mhp. vurdering og samtaler med socialrådgiver samt neuropsykolog.

Undertegnede finder ved den objektive undersøgelse indskrænket bevægelighed af columna cervikalis primært ved ekstension og ve. sidig. rotation samt ossøs og myogen ømhed i nakke-skulder-åg region og i øvrigt en normal neurologisk undersøgelse.

Patientens kardinalsymptomer aktuelt er primært kognitive deficit af ganske graverende karakter samt senfølgevirkninger af whiplash som er i god overensstemmelse med patientens traumeforløb/trafikuheld i 2011. Der er således en nøje overensstemmelse mellem det forventelige, det konstaterbare og patientens klager.

Grundet patientens aktuelle funktionsniveau særligt ift. kognitivt deficit er muligheden for varetagelse af arbejde indenfor patientens uddannelse/fagområdet, if. patienten ca. 1-2 t dgl. hver anden dag, herudover mulig arbejdsfunktion med praktiske opgaver på dgl. basis. If. patienten ingen umiddelbar udsigt til deltids- eller fuldtidsarbejde. Patienten giver dog også ud-

tryk for interesse i andre arbejdsopgaver udenfor sit uddannelses/fagområde, som kunne afstemmes med patientens velbefindende. Næppe sandsynligt at patienten aktuelt kan varetage en arbejdsfunktion med samme løn som før trafikuheldet i 2011.

Fremadrettet vil patienten have gavn af vedligeholdende fysioterapi/kraniosakralterapi samt behandlinger ved optometrist, ikke mindst mhp at optimere erhvervsevnen. Prognosen for patientens tilstand med symptomer af kognitiv karakter på 3. år, er fortsat håb om langsom remission, men en dårlig prognose, tilstanden har siden debut været relativ stationær - og på det foreliggende billede med mulighed for varige men.

**Diagnose**
/Contusio columna cervikalis, Whipiash/ (Piskesmæld læsion)"

I arbejdsevnevurdering af 3/10 2014 er det bl.a. bemærket:

"[Klageren] har været indskrevet i forløb på HKI fra 07.05.14 - 07.06.14 og igen fra 17.07.14 - 26.09.14

*Af enkeltkøbsaftalen fremgår, at formålet med forløbet er følgende:*

[Klageren] har tidligere været i forløb, hvor I har udarbejdet en rapport med afdækkede skånebehov, som bør skeles til ved opledning af hensyntagende praktiksted. Udgangspunktet er i øvrigt, at der søges en ekstern praktik for at få et mere realistisk billede af arbejdsevnen efter endt forløb.

Det skal yderligere bemærkes, at der tænkes opledning af en praktik indenfor det brede arbejdsmarked. Fokus er at understøtte [klageren] i det hun vil kunne på det brede arbejdsmarked, fremfor at understøtte hende i, hvad hun evt. ikke vil kunne ifht til tidligere job indenfor tidligere branche - vel vidende at denne skelen til det brede arbejdsmarked kan være udfordrende for [klageren]. Hun er imidlertid selv indforstået med denne praktikstrategi.

Ud fra ovenstående blev der arrangeret praktik i perioden 17.06.14 - 26.09.14 hos …

Det er aftalt at [klageren] opstarter med 7 1 /2 time pr uge fordelt tirsdag, onsdag og fredag kl 09.00 - 11.30

<u>Arbejdsopgaver:</u>

Arbejdsopgaverne i forløbet vil omhandle:

- Lettere praktiske opgaver
- Indkøb
- Opvask
- Mødeklargøring
- Ad hoc opgaver
- Lettere administrative opgaver

<u>Skånebehov:</u>
Det er aftalt at [klageren] i en opstartsperiode skal undgå pres og stress, da hun oplever udtrætning og koncentrationsbesvær.

…
[Klageren] oplyser at hun har været glad for praktikforløbet, da det har været en rolig virksomhed, hvilket har været godt for hende. Hun oplyser at samarbejdet med de øvrige kollegaer ligeledes har været godt og dermed har det været rart at møde på arbejde.
[Klageren] oplyser at opgaverne i forløbet har været meget alsidige og at hovedparten har været af lettere praktisk karakter.

I forløbet har opgaverne hovedsagligt været:

Oprydning og sortering

Mødeklargøring

Oprydning og opvask

Afvaskning af ting efter oversvømning i klæderen

Gået rundt i byen med marketingopgaver

Uddelt invitationer til samarbejdspartnere

Opsætningsopgaver på en udstilling

Administrative opgaver

Indhente tilbud

lavet presselister

telefonisk kontakt vedr. marketingsmateriale

Vedligeholdelse af data

Lettere ad hoc opgaver

[Klageren] oplyser at hun har formået at udføre opgaverne tilfredsstillende og at hun som udgangspunkt ikke har haft problemer med at udføre opgaverne. [Klageren] oplyser at hun i starten af arbejdsdagen er god til at systematisere og have overblik i opgaverne, men i løbet af arbejdsdagen mister hun fokus og koncentrationen.
…
[Klageren] oplyser at hun er meget træt efter en arbejdsdag og sover ca 1½ time når hun kommer hjem. Hun oplyser at hun sover/hviler som smertelindring og at hun benytter en speciel måtte som skulle have en positiv effekt på hendes smerter.
...
[Klageren] oplyser at hun ved øgningen af timeantallet oplevede, at det i starten var meget hårdt for hende. [Klageren] oplyste at hun ikke kunne blive øget mere, da hun fysisk ikke vil kunne magte det. [Klageren] oplyser at hun kender hendes krop så godt, at hun ved, at det vil hun ikke kunne magte.
…
Arbejdsgiver oplyser at det er gået rigtigt godt med at have [klageren] i praktik. [Klageren] har formået at indgå socialt godt i teamet hvilket har været vigtigt, eftersom det er en lille arbejdsplads. Arbejdsgiver oplyser at selvom det er et lille sted, er der i perioder meget

stor gennemgang af mennesker og dette har [Klageren] formået at håndtere uden problemer.

Arbejdsgiver oplyser at [klageren] gennem hele forløbet har løst alle opgaver yderst tilfredsstillende. Det har været meget brugbart det arbejde [klageren] har udført, da [klageren] er god til at skabe orden og systematisere opgaverne. Derudover er det gået rigtig godt med at fordele opgaverne fra lettere praktiske opgaver til mere administrative opgaver.

Arbejdsgiver oplyser at [klageren] ikke har nogen problemer med at omstille sig og [klageren] er god til at koordinere og er effektiv ved udførelsen af opgaverne. Arbejdsgiver oplyser at [klageren] gennem hele forløbet har været meget motiveret og har udvist interesse for at være en [klageren] af virksomheden. Dette har bevirket at [klageren] gennem hele forløbet har været meget møde stabil og alle dage er mødt til tiden.

Arbejdsgiver oplyser at gennem forløbet har hun observeret, at [klageren] til tider er blevet mere træt i løbet af en arbejdsdag. Dette skyldes mest [klagerens] kropssprog ved at hun strækker sig osv.

Arbejdsgiver oplyser at [klagerens] arbejdstempo nogen dage er langsommere ved slutningen af arbejdsdagen. Arbejdsgiver oplever at [klageren] de dage er effektiv i starten, men med nedadgående effektivitet de sidste 30 min. Arbejdsgiver oplyser at det ikke er hver dag at hun har oplevet [klageren] træt.

**BESKRIV OG BEGRUND UDVIKLINGEN I UDVIKLINGSMÅLENE/FOKUSOMRÅDERNE, HERUNDER NYE RELEVANTE OPLYSNINGER. (UDVIKLINGEN KAN VÆRE POSITIV, NEGATIV ELLER STATUS QUO). SÅFREMT DET FREMGÅR AF BESTILLINGEN, DEFINERES OG BESKRIVES SKÅNEBEHOV, TIMETAL OG ARBEJDSINTENSITET UNDER DETTE HER PUNKT**

I gennem hele forløbet er arbejdsopgaverne blevet tilpasset [klageren] skånehensyn med ikke fysisk belastende opgaver og ligeledes er [klageren] gennem forløbet ikke blevet udsat for pres, stress eller deadlines i hendes arbejde.

Jobfunktionen har som udgangspunkt været af lettere praktisk karakter, således at [klageren] kunne få en hensynsfuld tilbagevenden til en arbejdsplads uden at opleve pres og forventninger.

I forløbet blev opgaverne udvidet med lettere administrative opgaver foran pc eller telefon, således at [klageren] igen kunne få afprøvet hendes færdigheder og kompetencer indenfor det administrative. [Klageren] oplyste at hun ved administrative opgaver formåede at arbejde 30-60 min på en arbejdsdag og derefter kunne hun ikke længere holde fokus eller koncentrere sig om opgaverne, da hun blev meget træt og oplevede spænding i øjnene med hovedpine til følge.
…

D. 19.08.14 blev timeantallet øget til 9 timer pr uge med en mødetid kl. 09.00 - 12.00 således at der skete en progression i timeantallet.

Det var gennem forløbet ikke muligt at øge timeantallet yderligere, da [klageren] var meget bevist om at hun ikke vil kunne magte flere timer på arbejdspladsen. [Klageren] oplyste at hun kendte hendes krop så godt, at hun vidste, at hun ikke vil kunne magte det.

[Klageren] har gennem hele praktikken udvist stor motivation for arbejdet, selvom det ikke kan sammenlignes med, hvad hun tidligere har beskæftiget sig med og hun har formået at løse alle opgaverne yderst tilfredsstillende.

[Klageren] har gennem forløbet haft 3 fraværsdage, 1 dag med forkølelse, 1 dag med smerter og hovedpine og 1 dag med smerter og hovedpine, hvor hun i stedet mødte dagen efter. Dette underbygger at [klageren] har været motiveret i hendes tilgang til praktikken, eftersom hun mødte en anden dag efter sygdom.

[Klageren] oplyser at hun er tilknyttet PP Klinik i … hvor der er psykolog og psykiater til rådighed og hun går der hver 3 uge. Derudover oplyser [klageren] at hun er påbegyndt antidepressiv medicin, vurderet af PP Klinik, som værende smerteforebyggende.

Ud fra ovenstående og arbejdsgivers udtalelser må det skønnes at [klageren] på nuværende tidspunkt har en nedsat arbejdsevne. Det skønnes ud fra praktikforløbet, hvor [klageren] ved en ugentlig arbejdstid på 9 timer har en arbejdsintensitet på 90 % svarende til en effektivitet på ca 8 timer pr uge.

Dette skønnes ud fra at [klageren] ved slutningen af en arbejdsdag kan være træt, ukoncentreret og har et lidt langsommere arbejdstempo. Derimod er [klageren] meget møde stabil og har haft begrænset fravær, som ikke har haft indvirkning på hendes arbejdsintensitet. [Klagerens] sociale kompetencer er ligeledes heller ikke en begrænsning i hendes arbejdsevne.

Det skønnes ligeledes at det ikke kan udelukkes, at [klageren] har forudsætning for at øge hendes arbejdsevne såfremt hendes helbredsmæssige situation ændre sig. Derudover kan det ikke udelukkes, at [klageren] gennem et længerevarende forløb har forudsætning for at øge hendes arbejdsevne, da hun over et længere tidsperspektiv har forudsætning for at tilpasse sig flere timer på arbejdspladsen og dermed drage nytte af hendes tilegent mestringsstrategier.

Dette skønnes ud fra at [klageren] har oplyst at det gennem de seneste år er gået bedre, selvom hun stadig oplever smerter og træthed. Derudover har [klageren] gennem forløbet været fastlåst i hvor meget og hvor mange timer hun kunne magte på arbejdspladsen. Det kan derfor ikke udelukkes, at [klageren] vil kunne profitere af et længerevarende praktikforløb og med sideløbende psykologisk bistand, hvor der arbejdes med progression i timeantallet ud fra den psykologiske tilgang.

**VURDER RELEVANSEN AF OG REALISMEN AF BORGERNES ØVRIGE BESKÆFTIGELSESMÅL**

[Klageren] har oplyst at hun meget gerne vil være aktiv på arbejdsmarkedet igen, men at hun ikke har en forventning om at hun vil kunne varetage tidligere jobfunktioner. Det er for stressende og pressende et arbejde og vil være urealistisk i forhold til hvad hun kan præstere med hendes nuværende helbredsmæssige begrænsninger.

[Klageren] har oplyst at hun gerne vil tilkendes fleksjob og har et ønske om at have et kreativt job eller selvstændig virksomhed med udarbejdelse af smykker.

Ud fra forløbet må det vurderes at [klageren] vil kunne varetage et job med lettere praktiske opgaver, da hun formår at udføre disse opgaver effektivt og yderst tilfredsstillende.

Derudover har forløbet vist at [klageren] på nuværende tidspunkt ikke er i stand til at varetage administrative opgaver i mere end 30-60 min pr dag, hvilket underbygger at [klageren] ikke har forudsætning for at varetage et administrativt job på nuværende tidspunkt.

**NÆVN OG VURDER DE VIGTIGSTE UDVIKLINGSMÅL/FOKUSOMRÅDER FOR AT KOMME I JOB/UDDANNELSE**

Det må vurderes relevant at der kommer en afklaring i forhold til [klagerens] fremtidige forsørgelsesgrundlag, således at [klageren] har forudsætning for igen at være aktiv på arbejdsmarkedet enten gennem en foranstaltning eller på det ordinære arbejdsmarked."

I Arbejdsskadestyrelsens vurdering af 19/3 2015 er det bl.a. bemærket:

"**Afgørelser og beslutninger**
Dit aktuelle tab af erhvervsevne er 65 procent.
…
Vi ser på størrelsen af dit tab af erhvervsevne igen den 1. juni 2015.
…
**Afgørelse**
Dit aktuelle tab af erhvervsevne på grund af arbejdsskaden er 65 procent.
…
Din erstatning er tilkendt fra den 26. september 2014. (Lov om arbejdsskadesikring § 17, stk. 5 og § 27)
…
**Du kan ikke få udbetalt engangsbeløb**
Du kan ikke få erstatning udbetalt som engangsbeløb, da denne afgørelse er midlertidig.
…
**Midlertidig afgørelse om tab af erhvervsevne**
Vi kan ikke vurdere de fremtidige følger af arbejdsskaden, da din erhvervsmæssige situation ikke er endeligt afklaret. Derfor træffer vi en midlertidig afgørelse om tab af erhvervsevne og vurderer dit aktuelle tab.
(Lov om arbejdsskadesikring § 17, stk. 3)
…
**Begrundelse**
Du er aktuelt sygemeldt og modtager sygedagpenge. Din erhvervsmæssige situation er derfor aktuelt uafklaret, og vi har derfor truffet en midlertidig afgørelse om tab af erhvervsevne i din sag. "

I Ankestyrelsens afgørelse af 26/10 2015 hedder det bl.a.:

"Resultatet er
- Du har aktuelt ret til 65 procent i erstatning for tab af erhvervsevne.

Vi stadfæster således Arbejdsskadestyrelsens afgørelse om erstatning for tab af erhvervsevne."
…
**Begrundelse for afgørelsen**
…
Vi vurderer, at din erhvervsmæssige situation er for uafklaret til, at vi kan træffe en endelig afgørelse om erstatning for tab af erhvervsevne. Det er dog tilstrækkeligt sandsynliggjort, at arbejdsskadens følger forhindrer dig i at genoptage arbejdet som arkitekt i samme omfang som tidligere, og i at opnå samme indtjening som før arbejdsskaden.

…
Vi har lagt vægt på, at du forud for arbejdsskaden havde en relativ høj indtjening på cirka … kroner årligt. Opreguleret til 2015-niveau svarer det til cirka … kroner årligt.
…
Det er indgået i vurderingen, at det af de kommunale akter fremgår, at der skønnes gode muligheder for opstart af et længerevarende praktikforløb sideløbende med psykologisk bistand, således at timeantallet lige så stille kan stige ud fra den psykologiske vurdering.

Du har gode faglige ressourcer som generelt styrker dig på arbejdsmarkedet. Udover din uddannelse som arkitekt, så har du gennemført flere efteruddannelseskurser omhandlende tegneprogrammer og projektledelse.
…
Det er ligeledes indgået i vurderingen, at der i de lægelige oplysninger forekommer diskrepans mellem dine subjektive gener og de objektive fund.
…
Vi vurderer, at ovenstående diskrepans mellem dine subjektive gener og de objektive fund, ikke på det foreliggende grundlag og med overvejende sandsynlighed kan begrunde et fradrag i erstatningen for tab af erhvervsevne.

Henset til din forholdsvis høje indtægt forud for skaden, dine sociale- og faglige kompetencer, din unge alder samt de funktionsbegrænsninger som arbejdsskaden har medført i forhold til arbejdet som arkitekt, og generelt i forhold til intellektuelt arbejde, vurderer vi dit tab af erhvervsevne aktuelt at være skønsmæssigt 65 procent."

Af forsikringsbetingelserne fremgår det bl.a.:

"**Dækning ved tab af erhvervsevne**
Retten til udbetaling indtræder, når gruppemedlemmets generelle erhvervsevne, efter datoen for optagelse i gruppeforsikringen, men inden det i aftalen fastsatte tidspunkt for dækningens ophør, dog længst til det aftalte udløbstidspunkt, på grund af sygdom eller ulykkestilfælde, er nedsat til 1/2 eller derunder af den fulde erhvervsevne.

Tab af erhvervsevne foreligger, når den forsikrede af helbredsmæssige årsager ikke længere er i stand til - bedømt under hensyntagen til den forsikredes nuværende tilstand, uddannelse og tidligere virksomhed - at tjene, hvad der i samme egn er almindeligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse og alder.

Ved vurderingen af forsikredes helbredsforringelse foretages der en generel vurdering af forsikredes erhvervsevne i forhold til alle erhverv, man med rimelighed kan forlange, forsikrede skal påtage sig - herunder også erhverv, som eventuelt måtte forudsætte omskoling. Der er ikke ret til udbetaling ved tab af erhvervsevne, hvis det må antages, at forsikrede efter endt omskoling vil kunne oppebære 1/2 af den i stk. 2 omhandlede indtægt.

Ved vurderingen af forsikredes indtægt indgår eventuelle direkte eller indirekte offentlige tilskud, som forsikrede og/eller forsikredes arbejdsgiver er eller kan være berettiget til at modtage, som led i forsikredes hele eller delvise forbliven på arbejdsmarkedet - herunder indtægter fra fleksjob og lignende.

Vurderes helbredsforringelsen ikke at medføre et erhvervsevnetab på 1/2, jf. stk. 2 og 3 eller er indtægten ikke nedsat med mindst 1/2, jf. stk. 2 og 4, er der ikke ret til erstatning.

18. 85979

Den omstændighed, at der tilkendes den forsikrede en pensionslignende ydelse fra det offentlige, giver ikke ret til erstatning.

Udbetaling får virkning fra den dag, nedsættelsen af erhvervsevnen har varet uafbrudt i det antal måneder, der er anført i dækningsbeviset. Udbetalingen sker månedligt forud.

Inden udbetaling kan finde sted må der forevises sådan dokumentation, som SEB-gruppe finder nødvendig. Udbetaling sker til den efter gruppeaftalen berettigede.

Genvindes erhvervsevnen i en sådan grad, at forudsætningen for ydelserne ikke længere er til stede, ophører udbetalingen. Udbetalingen ophører endvidere, når gruppemedlemmet opnår den for gruppelivsforsikringen aftalte ophørsalder, eller ved dødsfald forinden."

Nævnet udtaler:

Klageren, der er født i 1970, er uddannet arkitekt og har arbejdet som sådan, indtil hun blev sygemeldt den 15/9 2011, efter at hun den 14/9 2011 som fører af en bil blev påkørt bagfra med en hastighed på ca. 50-60 km/t. Klageren pådrog sig blandt andet et piskesmæld og oplevede forskellige helbredsmæssige gener efterfølgende.

Klageren forsøgte i januar 2012 at genoptage sit arbejde og øgede gradvist arbejdstiden. I efteråret 2012 arbejdede hun over en periode på ca. to måneder i gennemsnit 19 timer om ugen og enkelte uger op mod 28-30 timer. Det var ikke muligt for klageren at genoptage sin tidligere stilling i samme omfang som før ulykken, og den 29/1 2013 blev hun afskediget som følge af sygefravær. Klageren har oplyst, at hun herefter arbejdede i opsagt stilling ca. 16 timer om ugen, og efter fratrædelse gennemgik hun et aktiverings- og afklaringsforløb via kommunen og private aktører

Som sagen er oplyst, har selskabet i overensstemmelse med praksis indledningsvis foretaget en vurdering af klagerens midlertidige erhvervsevnetab i forhold til hendes sædvanlige arbejde og ydet dækning efter færdselsuheldet. Selskabet meddelte ved brev af 27/11 2012, at ydelser og præmiefritagelse ville stoppe pr. 1/12 2012 med henvisning til, at klagerens timeantal hos den tidligere arbejdsgiver førte til, at hendes erhvervsevne ikke kunne betragtes som nedsat med mindst halvdelen. Nævnet lægger til grund, at selskabet samtidig overgik til en vurdering af klagerens generelle erhvervsevne.

Klageren har gjort gældende, at selskabet ikke har været berettiget til at stoppe ydelserne og præmiefritagelsen, da hendes erhvervsevne er nedsat med mindst halvdelen. Klageren har endvidere anført, at der skal lægges en højere indtægt til grund ved vurderingen af hendes erhvervsevnetab, da hun inden ulykken havde bijob ved siden af sit faste arbejde.

Ifølge betingelserne har klageren ret til dækning for tab af erhvervsevne, når hun af helbredsmæssige årsager ikke længere er i stand til - bedømt under hensyntagen til den forsikredes nuværende tilstand, uddannelse og tidligere virksomhed - at tjene halvdelen af, hvad der i samme egn er almindeligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse og alder.

Videre fremgår det af betingelserne, at der ved vurderingen af klagerens helbredsforringelse foretages en generel vurdering af klagerens erhvervsevne i forhold til alle erhverv, man med rimelighed kan forlange, klageren skal påtage sig - herunder også erhverv, som eventuelt måtte forudsætte omskoling.

Endelig fremgår det af betingelserne, at udbetalingen ophører, hvis erhvervsevnen genvindes i en sådan grad, at forudsætningen for ydelserne ikke længere er til stede.

Nævnet bemærker indledningsvis, at nævnet ikke kan kritisere, at selskabet er overgået til en vurdering af klagerens generelle erhvervsevnetab den 1/12 2012 – som er mere end 14 måneder efter ulykken – da det herefter må anses for afklaret, at klageren ikke kunne vende tilbage til sit sædvanlige arbejde. Dette understøttes af, at klageren siden januar 2012 havde forsøgt at vende tilbage, men ikke formåede at komme op på mere end gennemsnitligt ca. 19 timer om ugen, og at der var tale om en krævende stilling med høje præstationskrav, som hun i januar 2013 blev afskediget fra som følge af sygefravær.

Spørgsmålet bliver herefter, om klagerens generelle erhvervsevne kan anses for nedsat med mindst halvdelen.

Af neuropsykologisk erklæring af 3/6 2013 fremgår det, at klagerens primære intellektuelle funktionsniveau ligger i normalområdet over gennemsnittet, og at præstationerne generelt er upåfaldende inden for alle kognitive domæner - herunder inden for opmærksomhed, koncentration, tempo, arbejdshukommelse, indlæring, hukommelse og eksekutive funktioner. Videre er det anført, at der ikke er mistanke om vanskeligheder i relation til sprog og visuelle/rumlige/konstruktionelle færdigheder, og at undersøgelsen samlet set kun viser diskrete kognitive vanskeligheder, og at den overordnet må beskrives som upåfaldende, ligesom klageren på mange områder er ganske velfungerende.

De diskrete, påviste kognitive vanskeligheder matcher ifølge neuropsykologen udmærket de subjektive klager ved, at det særligt er i forbindelse med koncentreret visuel bearbejdning, at hun oplever vanskeligheder. Det forhold, at der ikke påvises øvrige kognitive vanskeligheder kan efter neuropsykologen ikke tages til indtægt for, at klagerens subjektive oplevelse af kognitive vanskeligheder i hverdagen ikke er reelle.

I arbejdsevnevurderingen af 14/11 2013 er det anført, at tidligere arbejdsplads havde høje præstationskrav, og at hendes stilling var kognitivt krævende, stillesiddende, med låste ensartede stillinger og skærmarbejde, som ikke længere er en mulighed grundet hendes helbredsmæssige situation. Derudover fremgår det, at klageren havde oplevet en samlet lille progression, dog uden at det vurderes realistisk, at hun vil kunne varetage funktioner på arbejdsmarkedet pt. i selv få timer ugentligt. Det er anført, at klageren muligvis kan opnå yderligere progression.

I neurologisk speciallægeerklæring af 31/3 2014er det anført, at klagerens kardinalsymptomer aktuelt er primært kognitive deficit af ganske graverende karakter samt senfølgevirkninger af whiplash, som er i god overensstemmelse med hendes traumeforløb/trafikuheld i 2011. Videre er det anført, at klagerens aktuelle funktionsniveau særligt i forhold til kognitive deficit fører til, at muligheden for varetagelse af arbejde inden for klagerens uddannelse/fagområde ifølge klageren er ca. 1-2 timer dagligt hver anden dag, herudover mulig arbejdsfunktion med praktiske opgaver på daglig basis. Det er anført, at der ifølge klageren ingen umiddelbar udsigt er til deltids- eller fuldtidsarbejde.

Endvidere er det anført, at det næppe er sandsynligt, at klageren aktuelt kan varetage en arbejdsfunktion med samme løn som før trafikuheldet i 2011.

Endelig er det anført, at prognosen for klagerens tilstand med symptomer af kognitiv karakter på 3. år giver fortsat håb om langsom remission, men at prognosen er dårlig, og at tilstanden siden debut har været relativ stationær.

I arbejdsevnevurdering af 3/10 2014 er det anført, at klageren var i praktik i perioden 17/6 2014 – 26/9 2014 hos en virksomhed med lettere praktisk arbejde og relevante skånehensyn, hvor hun startede med 7½ time pr. uge, som blev øget til 9 timer pr. uge. Videre er det anført, at det ikke var muligt at øge timeantallet yderligere, da klageren "var meget bevist om at hun ikke vil kunne magte flere timer på arbejdspladsen", og at klageren oplyste "at hun kendte hendes krop så godt, at hun vidste, at hun ikke vil kunne magte det."

Det blev blandt andet på denne baggrund skønnet, at det ikke kan udelukkes, at klageren har forudsætning for at øge sin arbejdsevne, såfremt hendes helbredsmæssige situation ændrer sig, og at det ikke kan udelukkes, at klageren gennem et længerevarende forløb har forudsætning for at øge sin arbejdsevne, da hun over et længere tidsperspektiv har forudsætning for at tilpasse sig flere timer på arbejdspladsen og dermed drage nytte af sine tilegnede mestringsstrategier. Dette skønnes ud fra, at klageren har oplyst, at det gennem de seneste år er gået bedre, selvom hun stadig oplever smerter og træthed. Derudover har klageren gennem forløbet været fastlåst i, hvor meget og hvor mange timer hun kunne magte på arbejdspladsen. Det kan derfor ikke udelukkes, at klageren vil kunne profitere af et længerevarende praktikforløb med sideløbende psykologisk bistand, hvor der arbejdes med progression i timeantallet ud fra den psykologiske tilgang.

I Ankestyrelsens afgørelse af 26/10 2015 fremgår det, at arbejdsskadens følger forhindrer klageren i at genoptage arbejdet som arkitekt i samme omfang som tidligere og i at opnå samme indtjening som før arbejdsskaden. Videre er det anført, at der i vurderingen af klagerens erhvervsevnetab på 65% er lagt vægt på, at klageren forud for ar-

bejdsskaden havde en relativ høj indtjening, og at der ifølge kommunale akter skønnes gode muligheder for opstart af et længerevarende praktikforløb sideløbende med psykologisk bistand, således at timeantallet lige så stille kan stige ud fra den psykologiske vurdering.

Efter en gennemgang af sagen og på grundlag af en samlet vurdering af oplysningerne i sagen finder nævnet ikke anledning til kritisere selskabets vurdering af, at klagerens generelle erhvervsevne ikke er nedsat med mindst halvdelen efter den 1/12 2012.

Nævnet har blandt andet lagt vægt på, at klagerens gener ifølge de lægelige akter fremstår med en vis diskrepans som henholdsvis diskrete, kognitive vanskeligheder og graverende kognitive deficit. Nævnet finder som følge heraf, at de lægelige akter ikke i sig selv skaber en formodning for, at klagerens erhvervsevne er nedsat med mindst halvdelen, ligesom der er i akterne er nævnt muligheder for bedring over tid. Nævnet har også lagt vægt på, at oplysningerne om klagerens erhvervsevne overvejende angår hendes tidligere arbejde og i øvrigt synes baseret på hendes egne udsagn.

Endvidere har nævnet lagt vægt på, at klageren ifølge egne oplysninger i efteråret 2012 i gennemsnit arbejdede mindst 19 timer ugentligt og i 2013 inden fratrædelse ca. 16 timer ugentligt i en stilling, der ifølge klageren var krævende med høje præstationskrav.

Endelig har nævnet lagt vægt på, at klageren alene ses at have gennemført én virksomhedspraktik i perioden 17/6 2014 – 26/9 2014, hvor klagerens opgaver blandt andet bestod i lettere praktiske opgaver, indkøb, opvask mødeklargøring, ad hoc opgaver og lettere administrative opgaver. Klageren kunne alene arbejde 9 timer om ugen i den pågældende virksomhedspraktik, hvilken under hensyn til relevante skånehensyn må anses for en væsentlig forværring af klagerens erhvervsevne i forhold hendes tidligere og mere krævende stilling. Da denne forværring ikke ses tilstrækkeligt begrundet i de lægelige bilag eller manglende skånehensyn, finder nævner ikke, at praktikken dokumenterer, at klagerens erhvervsevne er nedsat med mindst halvdelen. Nævnet bemærker, at det efter det oplyste ikke blev forsøgt at øge timeantallet over 9 timer ugentligt, da klageren ikke fandt dette muligt.

23. 85979

Da vurderingen af klagerens generelle erhvervsevne tager udgangspunkt i, hvad en fuldt arbejdsdygtig person med lignende uddannelse og alder tjener i en fuldtidsstilling på 37 timer om ugen, kan klagerens eventuelle højere indtægt forud for ulykken som følge af bijob ikke føre til andet resultat.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

---

Klageren får ikke medhold.

Svend Bjerg Hansen
Udskriftens rigtighed bekræftes

Carsten Sennels